

KOLĒNIDEɔ LA PLAADE

Yá pò kú láe bee guu

Kolēnideɔ lá plaadee bee lé Kolēni Yesudeɔ ɔkaakɔ'ou ní Pɔluo yá'owɛɛ. An gbɛɛ taaekèè yāa, aa seakè aà gɔa Lua zina ũwa. Pɔlu ye wàɔ na ní kɔo, ɔ à azia yá bɔlekèné ní yearzio. A òné lá a pò kè na gɔɔ pò a ní baona mà (7.5-15).

A kai pò à a le Efese bùsuu bɔlekèné (1.1-11), ɔ à taasi pò á kè Kolēniɔ yá dɔngu. Yápiɔ piiá aà Kilisi zinakeyáɔne. A yá pò tò a yá'òné pāsīpāsī a lá séia guu bɔlekèné ní lá a pɔnakè gbezā, ké a yápi oa gbɛsù (1.12-7.16).

Yude Yesudeɔ kámasakaa yá musu (8-9), à wabikè Kolēnideɔwa aa gbada ní nòsemendoo, asa à mè: A wa Dii Yesu Kilisi gbɛke dɔ. Aà pòde'ia à gò pɔsaide ũ á yái, ɔ aà pɔsaideke guu à á ké pòdeɔ ũ. (8.9)

Lápi láakii (10-13) Pɔlu a yá'oa lìle. A èa sù gbé pò aale a dile zina ũɔ yáwa. ɔ lápi yá mĩde ní gbɛkɛkɛakɔɛo (13.11-13).

Wásu to Pɔlu azia yá'oa ní nòsepuaɔ wá sásāo. I ke aázia bɔa maa ge aázia yáze'ea àle yáo, àle a zinake'iko ɔbnéɛ, ké wà e Yesu Kilisi baona sí, wí aà dɔ Dii ũ.

Nòseninia

¹ Mámɛmaa Kilisi Yesu zina Pɔlu lá Lua yeiwa ní wá gbèdo Timɔteeo, wámɛ wa láe bee kè Lua gálide pò kú Kolēniɔne ní Lua gbé pò kú Gelesi bùsuuɔ pii.

í báaa e gēn pla, í dōnlekemee ma Yude gea guu.*
 17 Ké ma gea bee dīle, ma leplayā'ò yà? Tó má dīle
 mà yāke, dúnia yá ì dōaamee, ò ì kemee kándo ao
 ao ge aawo aawo ũa? 18 Lá Lua náai vī, yá pó wá
 òé de ao aawo ũo. 19 Lua Né Yesu Kilisi pó mapi ní
 Silivēeo ní Timoteo† wa aà yá waasokèé á gbé pó
 ì me ao aawo no, Lua pó ì me aon aà ũ. 20 Asa lé
 pó Lua gbè píi síana ì ke aà guue. Ayāmeto ní Yesu
 Kilisipi tó ò wī me āmi, Lua tōbōa yái. 21 Lua mé wá
 zīnapèle naa Kilisiwa ní ápiò, à wá dīle adoa, 22 à a
 seela kèwá, à a Nisīna dà wá sōu gba pó Lua dōaa
 dàwēe ũ.

23 Lua mé ma seelade ũ, a ma nòse dō. Ké má ye
 ìadawáo yái mi gé Kōleni lō. 24 I ke wále gbāamóé
 á luanaaikēa guu no, asa a zèdōu kò, wále zikéánō á
 pōna yáie.

2

1 Ó má è maziawa a maa mà mó á kíi ní poyao lō.
 2 Tó ma á pō yàé, déme a ma pō ke nai, mé i ke á gbé
 pó ma á pō yàéò bàasio? 3 Ma lakèé màa, ké tó ma mō
 á gwai, á gbé pó á de à ma pō ke naò su ma pō yaoe.
 Má á náai vī ápii, ké ma pōna de á pōna ũ. 4 Ma lápi
 kèé ní pōsiao ní nòsepūsuo ní wé'ioe, i ke ké mà á pō ya
 yái no, ké àò dō lá ma yeaázi kà yáie.

5 Lá gbēe poyayā kè, i ke ma pō a yào, ápiiē, ge á
 gbēeò, ké ma yā'oa su gēagēo. 6 Ia pó á daside dà
 gbépiwa mòwà. 7 Ayāmeto à sūuukēaànō sa, à aà
 nòse níniè, ké aà pōsia zōò su aà mō'íio yái. 8 Bee yái

* 1:15-16 Zln 19.21 † 1:19 Zln 18.5

ma awakpàé, à ɔ̀bè wásawasa ké á yeaàzi. ⁹ A yáí ma lápi kèé, ma likpàléwá mà e dō tó á yá pó má òé kūa píi. ¹⁰ Tó a sùuukè ní gbéó, mi keaàno s̄se. Sùuu pó má kè, tó yāe su ku, má kè á yáí Kilisi ḡēē ũe, ¹¹ ké Setāu su ñnokewēeo yáí, asa wá gí aà kōni dōio.

Luabaakuarᵛno yá dafu

¹² Ké ma ge Kilisi baokpai Toloasi, Dii zepòomee, ¹³ āma ma nisina zeaᵛo, ké mi a gbēdo Titu eo yáí. Ǫ ma lezámá we, ma da Masedoni zéu.*

¹⁴ Ma sáaukè ní Luao, asa Ìb d̄oawēē ḡoɔpiie, wiᵛ z̄iblenao ũ naa Kilisiwa, wi aà d̄oa gí fáē gupiiu. ¹⁵ Asa wá de tulaleti gí na pó Kilisi kpása Luae ũ gbé pó àle ní suabaᵛo ní gbé v̄ūaaaᵛo guue. ¹⁶ Wá gè gí ũ gbēeᵛne, ñ Ì ga iné. Wá wēni gí ũ gbé k̄iniᵛne, ñ Ì wēni iné. Wá déme kà bee keai? ¹⁷ Wá de lán gbé pó aab̄o Lua yá laataᵛwao. Naa Kilisiwa wi yā'o ní nòsepuao ní Lua d̄oaᵛo a z̄inaᵛo ũ.

3

¹ Wa ea su wázia sáaukpaawa yà? Wá bàa kú ní seela lá pó wa kèé ge pó á kènéo lán gbēeᵛwa yà?

² Ame á wá taalapi ũ, a kēa wá s̄owa. Gbēpii a f̄o d̄o, i a kyoke. ³ A yá b̄o gupuau, á de lá pó Kilisi kè a nà wá ɔ̀z̄i ũ. I lápi ké ní ḡaalula ío no, a kè ní Lua b̄éē Nisinaoē. I kē gbè p̄èp̄eewa no,* a kè á s̄owaē.†

⁴ Wá a náai v̄i màa Lua ae ní Kilisi gbāao. ⁵ I ke ní wáziao wi ka wà me z̄ipi b̄o wá ḡaueo, Lua mé wá káwà. ⁶ Ǫme wá káwà, ñ wá de aà bàa kua ní gbéᵛo yá

* **2:13** Z̄ln 20.1 * **3:3** B̄oa 24.12 † **3:3** Zel 31.33, Eze 11.19

dafu zikenaɔ ũ.† I ke ikoyã no, Lua Nisina yãε. Asa ikoyã ï ga inéε, Nisínapi sɔ ï wēni iné.

7 Ké Lua ikoyã kè gbè pèpεεwa, a gawi bɔ Mɔizi oawa.§ N a tekea gēazεakeo Isailio i fɔ gwào. Tó zé pɔ ï ga inépi bɔ ní gawi bee taao, 8 Nisínapi zé gawi deai? 9 Lá zé pɔ ï yãdańla gawi vï, zé pɔ ï to yá bɔńno na gawi dea zɔɔ. 10 Pɔ pɔ gawi vï yãa gawi vï bo, gawi pɔ deaálapi yái. 11 Tó pɔ gɔɔsoplana bɔ ní gawio, pɔ pɔ ï ku gawi dea zɔɔ.

12 Wεɔba beei guu wi yã'o seasai. 13 Wá de lán Mɔiziwao. A sálana kù a oaa, ké Isailio su a oa tekea pɔ lé gēzεa láaa eo.* 14 An nɔse tàta, asa e gbã tó aale Luabaakuańno lá kyoke, sálana doupi ï kua ní làasooaε. Ili goo, sema tó gbé naa Kilisiwa bàasio. 15 E tia tó wále Mɔizi yá kyoke, sálanapi ï kua ní làasooaε. 16 Ama tó aa zè ní Diio, sálanapi a go ní làasooa. 17 Diipi mé Lua Nisínapi ũ, mé gu pɔ Dii Nisínapi kuu, we wï gɔ wéεo ũ. 18 Wá gbé pɔ pɔ gò wá oawaɔ, wále Dii gawi ɔbɔné lán dđiwa, wio li laaàwa, wá gawi ï káfi. Dii pɔ de Lua Nisina ũpi zin we.

4

Zinaɔ kua ga lézi

1 Ayãmeto lá Lua zi bee dāwēε a sùuu guu, wá kúsu lí kwéo. 2 Wa ɔkpà asii wisaiyãɔzi, wili yãke ní wezēoo, mé wili Lua yá koleo. Wi siana'oné wásawasa wá wázia keke gbépiiε Lua dđa guue. 3 Tó baona pɔ wále kpá uleεε, gbé vūaaaa ɔ a uleané.

† 3:6 Zel 31.31 § 3:7 Bɔa 34.29 * 3:13 Bɔa 34.33

⁴ Asa dúniaε bee dii Yesusaideo wé v̄lakù, ké aasu baona sí, Kilisi pó de Lua taa ũ gawi gupunéo yáie.

⁵ Wá z̄ia kpàwa wáε keo, Yesu Kilisi diike kpàwa wáε ke, mé wáε z̄obleé aà yáí. ⁶ Lá Lua ò yāa, gu pu gusiau,* à gupù wá s̄ou màa b. Gupuapi de aà gawi pó lé teke Kilisi oawa d̄oa ũ.

⁷ N beeo wá gbé pó wá àizeε bee k̄ua, wá de lán ḡi oowa, ké wà e d̄s gbāa z̄s̄ i b̄ Lua kíie, wá kíi no. ⁸ W̄i ìadawá gupiiue, n̄ beeo wili fuo. Wi bílike, āma wá wé d̄oa Luazi lí busao. ⁹ W̄i wá wetā, āma Lua lí wá tó weo. W̄i wá páε, āma wili gao.

¹⁰ Ḡōpii wá kú Yesu ga suawá guu, ké aà wēni e b̄ gupuau wá m̄ewa yáí. ¹¹ Wá gbé b̄εo wīo ku ga léz̄i Yesu yáí, ké aà wēni e b̄ gupuau wá m̄e pó a ga guu yáí. ¹² Màa gapi lé z̄ike wá guu, mé wēnipi lé z̄ike á guu. ¹³ A k̄ea Lua taalau wà m̄e: Ma Lua náaikè ñ ma yá'ò.† Wápīo s̄o wa Lua náai doūpi kè, ñ wáε yā'o a yáí. ¹⁴ Asa wá d̄s lá Lua Dii Yesu b̄o gau, a wá b̄oàn̄o gau s̄o, i wá kpá a k̄ue s̄anu n̄ ápīo. ¹⁵ Beeo lé wá le píi á yáí, Lua gb̄eke i li gbé dasidea, aà s̄aukpaa i k̄áfi aà t̄ōba yáí.

W̄ed̄oa m̄e dafui

¹⁶ Ayāmeto wá k̄usu lí kwé̄o. Baa tó wá m̄ekaa lé yaikε, wá guu ìo dafukū lá gu lé d̄oε. ¹⁷ Wá ìadama ḡō do lēnaε bee lé gawi z̄s̄ láasai iw̄εε, a de beeo.

¹⁸ Wá wé kú pó pó w̄i wesie kíio, sema pó pó w̄li wesieo. Asa pó pó w̄i wesieá ḡōpla p̄oε. Pó pó w̄li wesieo s̄o ìo ku ḡōpiiε.

* **4:6** Daa 1.3 † **4:13** Sou 116.10

5

¹ Wá dɔ́ tó wá sɔ́ pɔ́ wá kúu kpé ũ dúnia guue bee yàa, Lua a kpé pɔ́ wi dɔ́ ní sɔo kpáwá a be e gɔɔpii.

² Wi we sɔpi guu fɛɛɛ, wá ye luabe pɔ́pi dae, ³ asa tó wa bɔ́ sɔu, wáɔ ku mesaio. ⁴ Gɔɔ pɔ́ wá kú sɔe bee guu, wi we fɛɛɛ lá wá asoseawa. I ke wá ye bɔ́ a guu no, wá ye luabe pɔ́ dae, ké wɛni wá sɔ́ pɔ́ ì gapi mɔ́.

⁵ Bee yáí ñ Lua wá kɛ́i, ñ à a Nisina kpàwá gba pɔ́ à dɔ́aa dàwɛɛ ũ.

⁶ A yáí tò wá sɔ́ ìb dilɛa. Wá dɔ́ gɔɔ pɔ́ wá mɛɛ bee ku, wá kú Dii kíio. ⁷ Asa Dii náai wá kuò, i ke wesia pɔ́ele yá no. ⁸ Wá sɔ́ ìb dilɛa. Bɔa sɔu gea Dii kíi mé maawɛɛ. ⁹ Kua me guun nò, bɔa a guun nò, wiɔ weɛɛ wá yá kaaàgu. ¹⁰ Asa Kilisi aɔ zɔ́ɛa a gínaa, wápii wí bɔ́ ze aà ae, i flabo wá baadeɛ aà kua me guu yákeawa, a maa ge a vâi.*

Gbɛ́nazinaɔ kea na ní Luao zí

¹¹ Lá wáɛ vɛake Diiɛ màa, wi weɛɛ gbéɔ́ yápi zé e. Lua wá sáasá dɔ́, mé wá ye à wá dɔ́ á sɔu màa. ¹² Wáɛ wázia sáaukpaé bɔ́ no, wáɛ á gba zé à ìanadã wá yá musue, í e yázási gbé pɔ́ ì ìanadã pɔ́ pɔ́ àɛ e ní wéo, i ke sò yá nowa. ¹³ Tó áɛ e wá liaaaɛ, Lua yáíɛ. Tó wa su wá dɔ́wa, á yáíɛ. ¹⁴ Asa Kilisi yeawázi yá mé wá kúa gbãa. Wá è tó gbé mɛndo gà gbépii gɛɛ ũ, aa gà mípiin we. ¹⁵ A gà gbépii gɛɛ ũ, ké gbé pɔ́ gòò su wàò kú níziá pɔ́ ũ bɔ, sema gbé pɔ́ gà ní gɛɛ ũ à vù pɔ́.

¹⁶ Bee yáí wili gbɛɛ gwa lá dúnia ì aà gwawa tia bɔ. Baa ké wá Kilisi dɔ́ lá dúnia aà dɔ́wa yàa,

* **5:10** Lom 14.10-12

wá àà dᵋ màa tia lᵋo. ¹⁷ Tó gbé naa Kilisiwa, gbé dafuε. Àà kua zi gè, a dafu mé mᵋ. ¹⁸ Bee bᵋ Lua kí píiε. A wá keano na ní Kilisi gbāao, ᵋ à gbéᵋ kea naano zí dàwεε. ¹⁹ Kilisi sabai Lua dúnia kèano na gbéᵋ tàaeᵋ yādasai. A gbéᵋ keaano napi yādàwεε. ²⁰ Beewa Kilisi gēεon wá ũ. Lua lé gbéᵋ sisi wá musu. Wa wabikèwá Kilisi gbεu, à ke na ní Luao. ²¹ Lua tò duunsaide gè duuna awakpabo ũ wá yái, ké naawà guu Lua i to yá bᵋwanᵋ na.

6

¹ Lá wáε zíkε Luaε, wa awakpáé, ásu to gbēke pᵋ Lua kèé ke pāo. ² Asa Lua mᵋ:

Ma n yāmà a gᵋᵋwa,
ma donle suabagᵋᵋ.*

Gᵋᵋ kà sa, gbā mé suabagᵋᵋpi ũ.

³ Wili yá pᵋ a to gbé fu keo, ké wasu wá zí sāa eo yái. ⁴ Wí wá luazíkεnke ᵋᵋ gbéᵋne yápii guu. Wí menafᵋ maamaa ní ñadaawáo ní taasio ní wétεao. ⁵ Wá wá gbé, wá wá ká kpéu, wá fèlwanᵋ. Wa zí gbāa kè, wí e i'òo, nᵋana wá dé. ⁶ Wá òbné ní nᵋsemendoo ní dᵋao ní sùuuo ní maakeao ní nᵋsepuaoo ní yenzi mᵋafilisaio ⁷ ní síana'oo ní Lua gbāao. Wá maakebᵋᵋ kŭa wá ᵋplaaú ní zεεo. ⁸ Wí wá kpela, wí wá kpebᵋ. Wí wá tᵋ vāi sí, wí wá tᵋnasi. Síandεon wá ũ, ᵋ wí wá dile mᵋafilideᵋ ũ. ⁹ Tᵋdεon wá ũ, ᵋ wí wá dile gbēandoᵋ ũ. Wá bᵋεε fá, ᵋ wí wá dile gεo ũ. Wí wá dile pᵋgbēao ũ, āma wíli wá dεo. ¹⁰ Wá pᵋ ò naε, ᵋ wíᵋ wá dile pᵋsiadeᵋ ũ. Wí gbéᵋ ke ᵋdeᵋ ũ dasi,

* **6:2** Isa 49.8

ɔ wɔ wá dile taasideɔ ũ. Wá pópíi ví, ɔ wɔ wá dile pɔesaideɔ ũ.

¹¹ Kolenideɔ, wa yá'òé wásawasa, wa wá nòse wèé. ¹² Wi wá nòse kùkpáéó, áme a á pó kùkpawèe. ¹³ Ma yá'òé lán ma néowae. Lá wa wá nòse wèé, à á nòse wèwèe sɔ.

Kēa Yesusaideɔwa

¹⁴ Asu nakɔwa ní Yesusaideɔo. Kpelewa maa ní vāio aa gbékpa ní kɔoi? Baa kpele gupua ní gusiao ví ní kɔoi? ¹⁵ Kilisi yá a kɔse ní Setāu pɔo kpelewa ni? Bó Yesude ní Yesusaideo ví ní kɔoi? ¹⁶ Kpelewa Lua kpé lé a ke doŭ ní táaɔi? Lua bée kpén wá ũ, lá a òwa à mè:

Máó kúínɔ, máó bebe ní guu,†
mío de ní Lua ũ,
aaio de ma gbéó ũ.‡

¹⁷ Ayāmeto Dii mè:

A kémá, àlió kú ádoa,
ásu ɔká pó gbālewawo,§
mí á sí, ¹⁸ míó de á Mae ũ,
íó de ma negɔe ní ma nenɔe ũ.*
Dii Gbāpiide mé ò.

7

¹ Ma gbé yenzideɔ, lá Lua legbèwèe màa, wà kē yá pó ì me ní nisinao gbālewa míómíó, wí wèele wá wá kua adoa lepapa víakea Luae guu.

Pɔlu pɔ kea Kolenideɔwa na

† **6:16** 1Kln 3.16, 6.19 ‡ **6:16** Eze 37.27 § **6:17** Isa 52.11

* **6:18** 2Sam 7.14

² A wá kú ɔplapla. Wi tàaekε gbēεεo, wi gbēε ɔ̀kpao, wi gbēε taiinkεo. ³ Mi bee o mà yādaála no. Má ò kò, wa gan nò, wá kún nò, á yá dɔ wá sōwae. ⁴ Má á náai vī zōɔ, mi íanadā á yá musu maamaa. Wétēa mɔawēε guu píi ma nòseninia kpe lɔo, ma pɔ kèna yáiyái. ⁵ Baa ké wa ka Masedoni bùsuu,* wá me i e dɔo. Wétēa píi wá lé, wà fèlewá ní sòleo, ɔ́ wá kú s̀deedeε guu. ⁶ ɔ́ Lua pɔ́ ì ỳεεsaideᵋ nòse níni wá nòse níniwēε Titu mɔa guu. ⁷ I ke aà mɔa ado no, ké a aà nòse níniè yáie lɔ. A òwēε ále ma beεke, á kú déndɔ́mεε guu, a zεmanᵋ sa, ɔ́ ma pɔna kàfi.

⁸ Baa ké lá pɔ́ má k̀éé á pɔ́ yà, má láasoo pāle dao. Ma láasoo pāle dà yāa, ké má è lápi á pɔ́ yà gɔɔpla, ⁹ āma ma pɔ́ kèna sa. I ke ké ma á pɔ́ yàé yái no, ké á pɔsia tò a nòselile yáie. A pɔyaapi b̀ Lua kíie. Bee yái ásoo wá k̀éé. ¹⁰ Pɔsia pɔ́ b̀ Lua kíi ì to gbé nòselile Luapi i aà suaba líɔ déndɔ́mεε vīo. Dúnia pɔsia mé ì ga iné. ¹¹ A gwa lá pɔsia pɔ́ b̀ Lua kíipi zikè á guu. A me wà sa, a gi ní áziao, á pɔ́ fèle, vīa á kú, a ma beεkè, a wetà, a vāikena swāgāga. Apii guu a ázia òbné ké á tàae vī yápi guuo.

¹² Baa ké ma lápi k̀éé, i ke gbé pɔ́ tàaekè ge gbé pɔ́ à tàaekèé yái no, má k̀é Lua dōa guu, ké á yeawázi e bɔ gupuaue. ¹³ Wá nòseninia bee bàasi, wá pɔna kàfi maamaa Titu pɔna yá musu, ké ápii á tò aà nisína sù yái. ¹⁴ Ma íanadàè yāa á yá musu, i to wí ma kũo. Lá wa síana'òé yápii guu, màa wá íandāa Titue kè síana ũ. ¹⁵ Lá a aà díle gbia a aà kpelà, mé

* 7:5 2Kln.2.13

a aà yāmà ápii, tó à làasookè yápiwa, aà nòse ì ea yáalòwáε. ¹⁶ Ma pò kèna, ké má á náai ví yápii guu yáí.

8

Kō kámasakaa

¹ Gbḗ, wá ye àò gbḗke pò Lua kè Yesude pò aa ku Masedoni búsuu wéle ní wéleoonε dō. ² An yōa ní ñadaama pāsío guu, an pò kèna maamaa, ò baa ní ní taaside búubuukεo aa gbadà sòūsòũ. ³ Má òé aa gbadà ní gbāa léu, a de ní gbāa léa se. ⁴ Aa gbèawá nízia awa ní awao, wà ní gba zé ní o è àò ku Lua gbḗ kámasa guu.* ⁵ Aa kè de lá wá wé dōia, aa nízia kpà Diiwa gĩa ní wápiò ló lá Lua yeiwa. ⁶ Ō wa wabikè Tituwa aà gé kámasa yá pò a dàale á guu lekpaaii. ⁷ Lá á gbāa yápii guu, luanaaikεa ní yā'oao ní dōao ní yápii ãiao ní á yeawázio, àò gbāa kámasapi kaa guu ló.

⁸ I ke ma yādiléé no, kōai pò gbḗpāleò kè ò má òé, ké mà e mà á yea gbḗzi síana dō. ⁹ A wá Dii Yesu Kilisi gbḗke dō. Aà pòde'ia à gò pòsaide ũ á yáí, ò aà pòsaideke guu à á ké pòdeò ũ. ¹⁰ Lá má è yápi musun we. Bee kōsī ní á gbḗ pò a ze ní yápio za muyāa, mé á kèò. ¹¹ A yápi lekpaai sa. Lá á sòu mà ní a keao, à ke á gbāa léu. ¹² Tó gbḗ gbadà ní nòsemendoo a pòvía léu, bee ì ká, i ke pò pò a vío no. ¹³ I ke áò taasike gbḗ kíniò aao namable no. Aò kpaaii. ¹⁴ Tia kéwa pò pò diázi à yooné an pókēsāama guu. Gōōewa sō, pò pò diñzi aai ea yooé

* **8:4** Lom 15.26

á pókēsāawá guu. Beewa áᵋ kpaaiᵋ. ¹⁵ Lá a kēa láuwa wà mè:
Sèlenzōᵋde pó i fēo,
yōᵋnde pó i kēsāo.†

Pɔlu Tituᵋ sáaukpaa Kòlenideᵋne

¹⁶ Ma sáaukè ní Luao, ké a tò á yá dᵋ Titu sōwa lamawa. ¹⁷ A wá yāmà, aà me wà à mᵋ á gwai, àle mó teasi no. ¹⁸ Wá gbēdo pó aà tó ligua Yesudeᵋ guu pii baonakpaa musu ᵋ wá dàè. ¹⁹ Bee gbēa lᵋ Yesudeᵋ aà sè aà géwanᵋ kámasa zī pó wále ke kei. Wále zipi ke Dii tᵋbᵋa yáie ní nᵋsemaa pó wá dào. ²⁰ Wále gbéᵋ wá tàae'ea gba zōᵋ pó na wá zī yá musu abaa bᵋ. ²¹ I ke yá pó maa Diie ᵋ wále weele adoo, ní pó pó maa gbēnazinaᵋneᵋ lᵋ.† ²² Wa wá gbēpále dáné lᵋ. Wa aà laai gwà a gēna lé vīo, wá è a ãiavi yápii guu, mé aà ãia èa kãfi tia, ké a á náai vī yái. ²³ Titu gbé bee sᵋ, ma zíkendee pó wi á maa weele sánun aà ũ. Wá gbé kīniᵋ sᵋ, Yesudeᵋ zinaᵋne, aai Kilisi tᵋbᵋ. ²⁴ Ayāmeto à ᵋᵋné ké á yerzi, Yesudeᵋ i dᵋ ké wá íandāa á yá musu síana ví.

9

¹ Má lákéé Lua gbéᵋ kᵋ kámasa pó wále kápi yá musuo, ² asa má dᵋ a nᵋsemaa dà, ᵋ ma íanadā Masedoniᵋne ma mè Gelekiᵋ sᵋu ma za muyāa. A ãiapi ní gbé daside me fēle. ³ Ŋ ma wá gbépiᵋ zīwá àᵋ ku sᵋu guu lá má òwa, ké íana pó wá dà yápi musu su ke pāo. ⁴ Tó Masedoniᵋ mᵋmanᵋ, tó aa è á sᵋu

† 8:15 Bᵋa 16.18 ‡ 8:21 Yaa 3.4

i mao, wí a wá kũe, ké wa á náaikè yáí. A è, má á pò o be? ⁵ Ayāmeto má è a maa mà o gbépione aa d̄baamee, aa gba pò a d̄baa a a legbè yá k̄k̄e káau, a s̄ou i ma, ío de n̄semendo gba ũ, í ke gba teaside no.

Gbadaa ní n̄semendoo

⁶ A làsooke yáe beewa.

Tó ní tò ȳo, ni k̄k̄e ȳo, e,

tó ní tò z̄o, ni k̄k̄e z̄o, e.

⁷ Baade kpá lá à z̄èd̄ a s̄o guuwa oosisisai teasisai. Lua ye gbé pò í gbada ní p̄naozi. ⁸ Lua a f̄s̄ to èf̄ai p̄ii liála, ḡo p̄ii p̄o p̄ii i m̄wá yá p̄ii guu e à liála maakea p̄ii guu. ⁹ A k̄e Lua taalau wà mè:

I pò fáe taasideone,

aà maakea ío ku ḡo p̄ii.*

¹⁰ Lá Lua í p̄obui kpa p̄ot̄nawa mé í p̄oblea kpa gbépiiwa,† a p̄obui kpáwá, i k̄s̄é, á maakea gbe i yàasa kú. ¹¹ A á ke p̄ode ũ yá p̄ii guu, ío gbada s̄o ũ s̄o ũ ḡo p̄ii, gbé í Lua sáaukpa gba pò á dàn̄é wá sabai yáí. ¹² Asa Lua gbé p̄k̄es̄ama b̄o le ò kámasa z̄ipi lé ke adoo, a to Lua sáaukpa ligua maamaa l̄e. ¹³ Gbé Lua t̄o b̄o, asa kámasa pò á k̄api lé ò l̄né a mis̄iile Kilisi bao pò a z̄ède, mé a gb̄ek̄ek̄ené ní gbépiio ní n̄semendoo, ¹⁴ aai wabik̄eé, aai á nide Lua gb̄eke pò t̄owá yáí. ¹⁵ A Lua sáaukpa aà gba pò ḡe oaa yáí.

10

P̄olu gia ní az̄iao

* **9:9** Sou 112.9 † **9:10** Isa 55.10

1 Ma Pɔlu, ma awakpàé ní Kilisi ǹsenie s̀uuuo, ma gbé p̀ó i me má buse á guu mé má p̀ási á kpe. 2 Ma wabikèwá, tó ma m̀o, ásu to mào p̀ásiáǹo, asa má f̀o mà a p̀ási ɔ̀o á gbé p̀ó aai me d̀únia yá mé lé d̀aaawèè̀ne. 3 Wá kú d̀únia guue, áma wili zika lán d̀únia gbé̀wao. 4 Wá g̀òkeboá d̀únia p̀ó no, Lua g̀òkebo gbáa p̀ó wi zegikíi gbood̀ne. Wi ̀no búinao suumpaò 5 ní wala p̀ó ì gíné wà Lua d̀o píi. Wi làasoo píi kú z̀iz̀o ù aa misiile Kilisie. 6 Tó a misiilewèè wásawasa, wá s̀ou mà wà swágbāadeo swágaga.

7 I gbé gwa a beawae. Tó gbé d̀ile Kilisi p̀ón a ù, àa ea làasooke yáe beewa. Kilisi p̀ón wá ù laaàwa s̀o. 8 Baa tó ma íanadà z̀o iko p̀ó Dii kpàwá yá musu, wí a ma k̀o, asa á zedba yáie, i ke á gbooa yáí no. 9 Má ye ma lákèaé ào deé viadadanzi ùo. 10 Wí me ma lác gbia, ì ní gba gbáa, áma tó wá kú k̀o wéu, ma lé ̀o buse, ma yá lí t̀máo. 11 Gbé p̀ó lé o màao d̀o ké lá wá de lác guu, màa wá de kua k̀o wéu.

12 Wá ke muaa ge wá wá leũ ní gbé p̀ó aale nízia sáaukpaoo. Aa nízia kpaala ní k̀o ní nízia leũa ní k̀o ̀no vío. 13 Wá gbé beeo, wá íanadã de a léao. Wá dã koo p̀ó Lua d̀awèè léue. Baa ápi, koo pi á ká. 14 Lá wa ka á kíi, wále ví wá p̀ó léao, asa wa m̀o ní Kilisi baoo e á kíi. 15 Wili íanadã de a léa wa gbèpáleo zikàuo. Lá á luanaaikèa lé káfi, wá ye zí p̀ó wále ke á guu ɔta maamaa e koo p̀ó Lua d̀awèè léue, 16 wí gé baopi kpái bùsu p̀ó kú á aeo guu, gbèpáleo taaabaa íandásai. 17 Tó gbé ye íanadã, àa dã Dii yá musu.*

* 10:17 Zel 9.23

18 I ke gbé pò ì azia sáaukpa mé maao, sema gbé pò Dii ì aà sáaukpa.

11

Zina egenaō

¹ A ma f̄ō yōō ní ma sōũkeyāō, āma ále ke kò. ² Lá Lua lí sí sàao, màa ò má kŭa á yá musu. A gō mēndoe, òn Kilisi ũ. Ma á kpásāwà wéndia léso ũe. ³ Lá mlē kōnikè Evae à aà sàsā,* vĩa lé ma kú ké a su á sàsā sō, í á naa Kilisiwa gbāsīsai ní nòsemendoo tó. ⁴ Tó gbé m̀o Yesu yá pò dodo ní wá pòo waasokèé, ge nisina pò dodo ní pò pò á èo ge baona pò dodo ní pò pò á sio, i aà gba zé maamaae. ⁵ Má è má kēsāa zina pò a ní díle deñlaōzi yāe guuo. ⁶ Baa tó ma léna nao, má dōa vī. Wá òlòé ápii wásawasa yápii musu.

⁷ Ké ma baona pò b̀o Lua kŭi waasokèé pòsiwásai, mé ma azia b̀sa á káfia yái, tàae má kèa? ⁸ Ma Yesude páleo taiinkè, ma a asea èmá, ké mà e mào zike á guu yái. ⁹ Gōō pò má kúanō, tó pò lé kēsāa, mili ìada gbēewao. Wá gbéō b̀o Masedoni b̀suu, aa m̀mēe ní pò pò lé kēsāaō.† Má azia kŭa, mi ke gbēee aso ũo, mé máo mazia kŭa màae. ¹⁰ N Kilisi síana pò kú ma guuo, gbēe a kpa ma íandāyāpie Gelesi b̀suuo. ¹¹ Bóyāi má ò màai? Má yeázi noa? Lua dō.

¹² Yá pò mále ke máo kee, ké mà e zezō gbé pò aale ma léwēone aa íanadā lówáwa yái. ¹³ Gbépióá zina egenaone! Ziken moafilideone! Aai li Kilisi zinaō ũ. ¹⁴ Yābōnsae no. Baa Setāupi ì li gupua malaika ũe.

* 11:3 Daa 3.1-5 † 11:9 Flp 4.15-16

15 Lá màaε, tó aà zíkεnaɔ lí maa zíkεnaɔ ũ, yābɔnsaε no. An zia aɔ de ní yākeawaε.

Pɔlu taasikea a zɪnake guu

16 Ma εa lé o ɔ, gbēε su ma gwa sɔũ ũo. Tó m̀aan s̄o, àɔ ma k̄ua màa, ké mà e íanadã yɔɔ.
 17 Yá pó mále o, Dii mé ma dauo. Iana pó mále dã mazia náaikεa guue bee, mále dã mísaike guue.
 18 Lá gbé̄́o lé íanadã dasi dúnia yá musu, mapi s̄o má dãε. 19 Asa á ònɔnaɔ i menaf̄ɔ ní misaideɔ ní pɔnao. 20 Tó w̄ale á ke zɔɔ ũ, tó w̄ale á só, tó w̄ale á taiinke, tó w̄ale gb̄ablewá, tó w̄ale á s̄anke, i menaf̄ɔ. 21 Sianaε, wá buse! A k̄εmεε wí ũ! Ama pó pó gbé̄́ k̄ua àle a w̄ɔɔ ke, má k̄ua s̄oε. Mále o mísaike guue. 22 Ebeluɔ no lò? Má a ũ s̄oε. Isailio no lò? Má a ũ s̄oε. Ablahaũ buio no lò? Má a ũ s̄oε. 23 Kilisi zíkεnaɔ no lò? Má a ũ deńla. Mále yá'o lán íandewaε. Ma zikè deńla, ma daakpeu deńla, † má a gb̄ea lé d̄o, ma kua ga lézi ḡena lé v̄io. 24 Yudaɔ ma gb̄e flàala le bla m̀endosai§ ḡen s̄o. 25 Wà ma gb̄e ní goo* ḡen àaɔ. Wà ma papa ní gb̄eo ḡen do. † Gó kp̄alemano ḡen àaɔ, ma ke ísi guu ḡoɔ do fáane ní gw̄aasinao. 26 Ma w̄éle dasi ḡea guu mio ku kai guu: Swa kai, kp̄aiweliweo kai, Yudaɔ kai, buip̄aleo kai, benanguo kai, s̄ea kai, ísia kai, Yesude εgεnao kai. 27 Ma zi gb̄aa k̄e ní w̄aw̄ao, ma it̄ek̄e a ḡena lé v̄io, nɔana ní imio ma dede, ma leyè a ḡena lé v̄io, má kú búu íandea guu. 28 A k̄inio bàasi Yesudeɔ píi k̄aakea ìɔ t̄saa lá gu lé d̄o. 29 Gb̄eε bùsa ò mi busaoa? Gb̄eε fù ò i òaoa?

† 11:23 Zin 16.23 § 11:24 Iko 25.3 * 11:25 Zin 16.22 † 11:25 Zin 14.19

30 Tó a maa mà íanadãε, má dã ma yèεεsaikε musuε. 31 Lua wá Dii Yesu Kilisi Mae dᵛ ké máε εεtoo. Wàᵛ aà sáaukpa gᵛᵛpii! 32 Gᵛᵛ pᵛ má kú Damasi, kí Aleta ziia ò wà wéεεpi bíibᵛεᵛ dã wà ma kú, 33 ᵛ wà ma bᵛ fεnentiu, wà ma pila ní bao gbí guu bíi kpe, ᵛ ma pilimá.‡

12

Pᵛlu wépfungu'ea

1 A kù mà íanadãε. Baa tó a ài vᵛio, má εa su wépfungu'eaᵛ ní yá pᵛ Dii òbᵛmεεᵛwa. 2 Má gbēε dᵛ naa Kilisiwa, wà aà sè gèᵛ ò e luabe síanau, a wé gēᵛ mēndosain la. A gè ní mεon nò, mesain nò, má dᵛᵛ, Lua mé dᵛ. 3 Má dᵛ ké wà gbépi sè gèᵛ ò e àizānablekii. A gè ní mεon nò, mesain nò, Lua mé dᵛ. 4 A yá pᵛ a oa keᵛ mà, gbēnazina a zé vᵛ ò à séle siuo. 5 Má íanadã gbépi yá musuε, āma má íanadã mazia yá musuo, sema ma yèεεsaikε yá bàasio. 6 Tó má ye íanadã, má íanadã mīsaide ūᵛ, asa síana má o. Ama má dāᵛ, ké gbēε su ma dile de lá á è má de ge lá á mà ma léulao. 7 Ké másu mà wala ke yāzᵛᵛ pᵛ Lua òbᵛmεεᵛ musuo yái, à le sòᵛ ma mεu Setāu íwa ū, àᵛ ma gbē. 8 Ma wabikè Diiwa gēn āaᵛ yápi musu, aà pᵛpi gomala, 9 ᵛ a òmεε gbēke pᵛ i kemεε mᵛa, yèεεsaikε guu ᵛ a gbāa síana ì bᵛu. Ayāmeto má íanadã ní pᵛnao ma yèεεsaikε musu, ké Kilisi gbāa àᵛ kumala. 10 Beewa mi pᵛnake ní ma yèεεsaikεᵛ ní widaaao ní taasikεao ní íadaaaᵛ ní wétēao Kilisi yái, asa gᵛᵛ pᵛ ma busa ᵛ miᵛ gbāa.

‡ 11:33 Zin 9.23-25

Pɔlu kàakea Kɔlenideɔne

¹¹ Ma m̄saike kè, áme a ma dau. Áme a maa yãa à ma sáaukpa. Baa tó má pɔe ũo, má k̄ésãa zina pó a ní díle denlapibzi yãe guuo. ¹² Ma a zinake seela òbè ní menao maamaa yãbɔnsaɔ ní dabudabukeaɔ guu. ¹³ Bó ma á k̄ésãð Yesude k̄iniɔzii, ké mi gō á gb̄eɛe aso ũo bàasio? A sùuukemanɔ ní tàae beeo! ¹⁴ Tia k̄éwa ma mɔa á k̄ii ḡen àaɔde sɔu mà, mé má gō á gb̄eɛe aso ũo. Áme mále á w̄eɛe, i ke á pɔɔ no. Asa maeɔ mé aai àizee dile ní néɔne, i ke néɔ mé aali dilenéo. ¹⁵ Má a pɔɔ ble píi, mí azia kpáwá ní pɔnao á w̄eni yáí. Tó ma yeaázi zɔɔkù, á yeamazi a lao yã? ¹⁶ Eh̄, mi gōé aso ũo, áma wà mè w̄ez̄enan ma ũ, má síwá ní k̄ɔnioe. ¹⁷ Ma á blé gb̄é pó ma ní z̄íwáɔ kee sabaia? ¹⁸ Ma wabikè Tituwa aà gé á k̄ii, ɔ ma wá gb̄dopi dàè. Titu á blé yã? Wá ká doũo lé? Wá tufa doũo lé?

¹⁹ Ale e yãa wále bɔk̄ii w̄eɛe yã? Aawo! Wále yã'o ní Lua d̄ɔao naa Kilisiwa guue. Ma gb̄é yenzideɔ, ma bee òé píi á zedɔa yáie. ²⁰ Via lé ma kú, tó ma ka á k̄ii, ké másu á le lá má yeiowao, mé ásu ma e lá á yeiowao. Mále viake sòlee ní zaakɔuo ní pɔkũmao ní denlaw̄eɛeɛao ní k̄ɔyaaao ní k̄ɔpeo ní ȳɔɔo ní zɔao. ²¹ Via lé ma kú ké tó ma ea mɔ, ma Lua a to wí ma kú á yá musu. Gb̄é pó aa duunakè yãa aa gb̄ásikè, aa w̄ule ní gb̄ép̄ale nɔo aa wisaiyã kè, tó aai mikè ní yápiɔ keawao, má ɔɔɔnée.

13

Lɛdama gb̄ezã

¹ Ma mɔa á gwai gɛn aaɔden ke. Wi yási seelade gbɛɔn pla ge gbɛɔn aaɔ musue.* ² Má òé yāa ma kuaáɔn gɛn plaade guu, mé mále oé ɔ á kpe, tó ma ea mɔ, má gbé pɔ aa duunakè yāaɔ n gbé kɔniɔ kee tɛboɔ. ³ Ale seela weele ké Kilisi mé lé yā'o ma guu nolo? Too! I ke Kilisi gbāasai no, ɔ gbāa á guu. ⁴ Sianaɛ, aà paa líwaá gbāasaikɛyāɛ, āma a kú ní Lua gbāaoɛ. Māa naawà guu wá buse sɔ, āma wáɔ kuaàɔn á guu ní Lua gbāaoɛ.

⁵ A ázia tàasika à gwa, tó á kú Yesu Kilisi náaikɛa guu. A làsooke áziawa. I dɔ ké a kú á guuo lé? Tó māa no, a fuaɛ. ⁶ Má ye àɔ dɔ ké wápiɔ wi fuaɔ. ⁷ Wále wabikɛ Luawa ásu vāie keo. I ke ké gbéɔ wá maabo yáí no, ké à maake yáíɛ, baa tó wále wá gwa gbé fuaɔ ũ. ⁸ Wá fɔ zɛzɔ sianaɛo, sema wà zɛpooè. ⁹ Tó wá buse mé á gbāa, wá pɔ ɔ naɛ. Yá pɔ wi a wabikɛ mé de ké á yá e àɔ bɔleia wásawasa. ¹⁰ Ma yá beɔ kɛé, ké tó ma mɔ, másu webiiwá mà iko pɔ Dii kpàa mɔéo. A kpàa á zedɔa yáíɛ, i ke á gbooa yáí no.

¹¹ Tòo gbéɔ, à gò zia bàasi. A dɛɛka á yá e àɔ bɔleia wásawasa. A ma ledama ma. A ledouke àɔ na ní kɔo, Lua yenzide aafiade ɔ kúáɔn. ¹² A fɔkpakɔwa ní Lua gbéɔ lépeakɔwao. Lua gbéɔ fɔkpawá mípii.

¹³ Dii Yesu Kilisi gbɛkɛkɛé, Lua ɔ yeázi, aà Nisina ɔ gbékpaaáɔn ápii.

* **13:1** Iko 19.15

Bibeli Luayátaalá **The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin and Nigeria**

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9